

Duitsers tegen Hitler

★★★★☆

Unter Bauern

Bioscoop: Tuschinski

Regie: Ludi Boeken

Met: Veronica Ferres, Armin Rohde

Lia Hoensbroech in 'Unter Bauern'.

Trouw

Pakkend drama over onderduiken bij Duitse boeren

Unter Bauern

Regie: Ludi Boeken. Met Veronica Ferres, Armin Rohde, Lia Hoensbroech en Margarita Broich. In 7 bioscopen.

Dat Duitse boeren met gevaar voor eigen leven onderdak boden aan joodse landgenoten, is een weinig bekend hoofdstuk uit de Tweede Wereldoorlog dat voor het eerst centraal staat in een avondvullende speelfilm. 'Unter Bauern' (ondertitel: 'Retter in der Nacht') is gemaakt door de Nederlandse regisseur Ludi Boeken, en ging deze week op het Nederlands Film Festival in première in het programma Grenzeloos, waarin over de landsgrenzen heen wordt gekeken naar verrichtingen van Nederlandse filmers in het buitenland. Het is dat 'Unter Bauern' een Duitse productie is, en daarmee niet in aanmerking komt voor Gouden Kalveren, maar anders had het pakkende drama best een nominatie voor het een of ander mogen krijgen.

Ludi Boeken, die in de jaren zeventig in Londen en Tel Aviv studeerde en daarna vooral als producent in het buitenland actief was (onder meer voor Robert Altman's 'Vincent & Theo', 1990), ontfermde zich over

de herinneringen van de Duits-joodse Marga Spiegel, vorige week, op 98-jarige leeftijd, nog aanwezig bij de première in Utrecht. Marga Spiegel dook in 1943 samen met haar dochtertje Karin onder bij boeren in Münsterland. Haar echtgenoot, Menne Spiegel, bijgenaamd de 'paardenjood', zat twee jaar lang verscholen op een andere boerderij een eindje verderop.

'Unter Bauern' slaagt er met een stel prima acteurs en eenvoudige, doeltreffende middelen in om de angst voor verraad en ontdekking voelbaar te maken, niet alleen bij Marga Spiegel, maar ook bij de boeren zelf die een tienerdochter in toom moeten zien te houden die actief is in de Hitlerjugend. In een aangrijpende scène leggen vader en moeder haar uit dat ze weliswaar sinds 1930 aangesloten zijn bij de Partij (omdat die goed is voor de boeren), maar dat ze ook 'katholisch' zijn, en nog altijd meer hechten aan de Bisschop dan aan de Führer. Prachtig, zoals in een enkele scène het christelijk normbesef uit de doeken wordt gedaan, en de dochter wordt aangespoord na te denken over zoiets als naastenliefde.

Van de 70 miljoen Duitsers ten tijde van het Derde Rijk zijn er tot nog toe 455 als redders erkend en geëerd. Dat het om zo'n klein aantal gaat, komt waarschijnlijk omdat op het laten onderduiken van joden tijdens de nazitijd de doodstraf stond.

Belinda van de Graaf

Sinds Schindler's list weten we dat niet iedere Duitser stond te juichen bij de Jodenvervolgung. De film slechte en passant het taboe op films over Duits verzet tegen de nazi's.

Ook in *Unter Bauern* van de Nederlands-Israëliëse producent en filmmaker Ludi Boeken trotseren gewone Duitsers het Hitlerbewind. De film is gebaseerd op het boek *Retter in der Nacht*, waarin de Duitse Marga Spiegel terugblijkt op haar onderduikperiode, en die van haar man Menne en dochtertje Karin, bij boeren.

Als in 1943 de laatste Joden zich moeten melden, zoekt paardenhandelaar Menne (Armin Rohde), op het platteland een onderduikadres. Het lukt hem om Marga (Veronica Ferres) en Karin (Luisa Mix) te laten onderduiken bij een bevriende boer, met wie hij in de Eerste Wereldoorlog samen heeft gevochten. Zelf zwerft hij van het ene adres naar het andere.

Twee jaar leeft het gezin gescheiden van elkaar in angst voor ontdekking. Hoe standvastig zijn de boeren die Marga en Karin verbergen? Het wordt spannend als in het boerengezin een zoon als soldaat aan het Oostfront omkomt. Dat de boerendochter bevriend is met een fanatiek lid van de Hitler-Jugend drijft de spanning nog meer op.

Ludi Boeken bewijst met *Unter Bauern* dat hij met weinig middelen – de film is zonder subsidie met particuliere steun gemaakt – veel kan bereiken. Het camerawerk en het acteren zijn van uitstekend niveau.

Het soms nogal melodramatische scenario zit effectief in elkaar, met als rode draad de vraag of het gezin het einde van de oorlog haalt.

Dat *Unter Bauern* laat zien dat verzet in Duitsland mogelijk was, wordt overigens niet door iedereen in Duitsland op prijs gesteld. Dat de Hitlerdictatuur elke vorm van verzet onmogelijk maakte, vinden veel Duitsers een rustgevender gedachte.

JOS VAN DER BURG

Parool